
თავი - 9

ფულადი საშუალებების აღრიცხვა

შინაარსი

- ❖ აქტივების კლასიფიკაცია;
- ❖ ფულადი საშუალებების არსი;
- ❖ საწარმოში ფულადი სახსრების მართვის რეგულირება;
- ❖ სალაროს მეურნეობის გაძღოლა;
- ❖ სალაროს ოპერაციების ბუღალტრული ასახვა;
- ❖ საქვეანგარიშო თანხის აღრიცხვა;
- ❖ საბანკო ოპერაციების რეგულირება და წარმოება;
- ❖ უნაღდო ანგარიშსწორების ფორმები;
- ❖ საბანკო ოპერაციების ბუღალტრული ასახვა;
- ❖ სავალუტო ოპერაციების ასახვა;
- ❖ აზსნა განმარტებები.

9.1. აქტივების კლასიფიკაცია

ამ თემით ჩვენ ვიწყებთ ფინანსური ანგარიშების ელემენტში – აქტივებში შემავალი ჯგუფების განხილვას. გავიხსენოთ აქტივის განმარტება:

აქტივი - არის საწარმოს განკარგულებაში არსებული მატერიალური ან არამატერიალური რესურსი, რომელიც წარსულში მომზადარი სამეურნეო მოვლენის შედეგია და რის საფუძველზეც საწარმო მოელის მომავალში ეკონომიკური სარგებლის მიღებას.

აქტივები იყოფა მოკლევადიან და გრძელვადიან აქტივებად.

მოკლევადიანი აქტივებია:

- ✓ ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები;
- ✓ მოკლევადიანი ინვესტიციები;
- ✓ მოკლევადიანი მოთხოვნები;
- ✓ სასაქონლო-მატერიალური მარაგი;
- ✓ წინასწარ გაწეული ხარჯები;
- ✓ დარიცხული მოთხოვნები;
- ✓ სხვა მიმდინარე აქტივები.

გრძელვადიან აქტივებს მიეკუთვნება:

- ✓ ძირითადი საშუალებები;
- ✓ გრძელვადიანი მოთხოვნები;
- ✓ გრძელვადიანი ინვესტიციები;
- ✓ არამატერიალური აქტივები.

აქტივების კლასიფიკაცია შეიძლება მოხდეს სხვა ნიშნით მისი ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით. ამ ნიშნით აქტივები შეიძლება დავეყოთ “საბრუნავ საშუალებებად” და გრძელვადიან აქტივებად.

“საბრუნავი საშუალებები” - გულისხმობს ფულად და სხვა საშუალებებს ან რესურსებს, რომლებიც გათვალისწინებულია ფულად ქცევისათვის ან გასაყიდად, ან მოხმარებისათვის ნორმალური საოპერაციო ციკლის განმავლობაში.

საბრუნავი საშუალებები იყოფა **მონეტარულ და არამონეტარულ** საბრუნავ საშუალებებად.

მონეტარული საბრუნავი საშუალებები წარმოადგენს ფულადი ერთეულის მთლიანი მსყიდველობითი უნარის ფიქსირებულ თანხას, რომელიც განკუთვნილია და ხელმისაწვდომია მიმდინარე საოპერაციო ციკლის ან ერთი კალენდარული წლის განმავლობაში გამოსაყენებლად. ამ კატეგორიას მიეკუთვნება ფული მისი სხვადასხვა ფორმით და მისი მოთხოვნის უფლებები.

არამონეტარული საბრუნავი საშუალებები წარმოადგენენ უფლებას ან მოთხოვნას, რომელთათვის წინასწარ ზუსტად არ არის ცნობილი, არც ფულად ქცევის დრო და არც იმ თანხის მოცულობა, რომელიც მისგან მიიღება. მას მიეკუთვნება: ინვესტიციები სხვა საწარმოს ჩვეულებრივ აქციებში, სასაქონლო-მატერიალური მარაგი, წინასწარ გაწეული ხარჯები.

9 . 2 . ფულადი საშუალებების არსი

ფულადი საშუალებები ითვლება საწარმოს ყველაზე ლიკვიდურ აქტივად. ფულადი საშუალებები გვევლინებიან სააღრიცხვო ციკლის საწყის და საბოლოო პუნქტად, რომელიც გულისხმობს საქონლის, მომსახურების შეძენას-წარმოებას-გაყიდვას. უფრო მეტიც საწარმოს არსებობაც იწყება ძირითადად ფულით და საბოლოო ჯამშიც ფულით მთავრდება (კაპიტალის შენატანი საწარმოში ძირითადად ფულით ხორციელდება და საწარმოს ლიკვიდაციის დროსაც კაპიტალის გატანა ფულით ხდება).

ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტის ბასს №7-ის თანახმად, ფულად სახსრებში განიხილება:

- ✓ ბანკნოტები და მონეტები უცხოურ და ეროვნულ ვალუტაში;
- ✓ ბანკებში ანგარიშებზე აღრიცხული თანხები;
- ✓ საბანკო ოვერდრაფტი, თუ ის მოთხოვნისთანავე ექვემდებარება განაწილებას და კომპანიის ფულადი სახსრების მართვის განუყოფელ ნაწილს შეადგენს.

ფულადი სახსრების ექვივალენტებად განიხილება მაღალლიკვიდური მოკლევადიანი ინვესტიციები.

ბასს №7 განსაზღვრავს იმ პირობებს, რომელსაც უნდა აკმაყოფილებდეს მოკლევადიანი ინვესტიცია, რათა განვიხილოთ ფულადი სახსრების ექვივალენტებად.

ეს პირობებია:

- ✓ ისინი დაუბრკოლებლად გადაიცვლებიან ნაღდი ფულის წინასწარ ცნობილ ოდენობაზე;
- ✓ მათი ღირებულების შეცვლის რისკი უმნიშვნელოა;
- ✓ მათ აქვთ დაფარვის მოკლე ვადა (შეძენიდან სამი თვე ან ნაკლები).

9 . 3 . საწარმოში ფულადი სახსრების მართვის რეგულირება

საწარმოები ფულადი სახსრების მართვის რეგულირებას ახდენენ აღრიცხვის მარეგულირებელი სტანდარტების, ფულად-საკრედიტო სისტემის მართვის მარეგულირებელი კანონმდებლობის და პრაქტიკაში დამკვიდრებული წესების საფუძველზე საწარმოს მიერ შემუშავებულ სააღრიცხვო პოლიტიკის მიხედვით.

საწარმო პერიოდის განმავლობაში უწყვეტად ასახავს ფულად ოპერაციებს და ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს ამზადებს ფულადი ნაკადების ანგარიშგებას, როგორც ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს. რასაც არეგულირებს ბასს №7.

სახელმწიფოს დონეზე ფულად – საკრედიტო სისტემის მართვის რეგულირების ფუნქცია ჩვენს ქვეყანაში გააჩნია ეროვნულ ბანკს (საქართველოს ორგანული კანონი – საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ.) იგი ზედამხედველობას უწევს კომერციული ბანკების, სადაზღვევო და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების და ა.შ. საქმიანობებს (საქართველოს ორგანული კანონი – საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ. მუხლი №48/1)

ეროვნული ბანკი აწესრიგებს უნაღდო ანგარიშსწორების, საგადახდო საბუთების გამოყენების, მათი შევსებისა და გაფორმების წესებს, საბანკო ანგარიშსწორებით ოპერაციების წარმოების წესებს და ა.შ.

საწარმოს საკუთრებაში გააჩნია ფულადი სახსრები და იგი ამ სახსრებს განკარგავს თვითონ, ხელმძღვანელის მეშვეობით.

ზოგადად უკვე ვთქვით, რომ ფულადი სახსრების მართვასთან დაკავშირებულ შეკითხვებს პასუხი უნდა გასცეს კონკრეტულად ამ საწარმოში ჩამოყალიბებულმა სააღრიცხვო პოლიტიკამ. როგორ იქმნება თვითონ სააღრიცხვო პოლიტიკა? მისი შექმნისათვის არსებობს საკანონმდებლო გარემო, რაც გარედან არეგულირებს საწარმოს სააღრიცხვო პოლიტიკის ჩამოყალიბების პროცესს, მაგრამ შიდა რეგულირებისათვის საჭირო მიდგომების ჩამოსაყალიბებლად დიდი მნიშვნელობა აქვს თვითონ საწარმოს საჭიროებასა და მოთხოვნებს, პრაქტიკაში დამკვიდრებულ წესებს, მენეჯმენტის გამოცდილებასა და მიდგომებს.

საწარმოებმა თავიანთი პოლიტიკით უნდა განსაზღვრონ ფულის დაგეგმვისა და კონტროლის, მისი აღრიცხვის, როგორც ნაღდი ისე უნაღდო, ანგარიშსწორების წესები.

9 . 4 . სალარო მეურნეობის გააღწევა ორგანიზაციებში

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ საწარმო ახდენს, როგორც უნაღდო ანგარიშსწორებას, ასევე იყენებს ნაღდ ფულს. უნაღდო ანგარიშსწორების წესები ძირითადად სახელმწიფო კანონმდებლობით რეგულირდება. ხოლო რაც შეეხება ნაღდი ფულის მართვას ის სპეციალური კანონმდებლობით არ რეგულირდება.

2010 წლამდე ჩვენს ქვეყანაში არსებობდა ეროვნული ბანკის დებულება „საწარმოებში, ორგანიზაციებში და დაწესებულებებში სალაროს მეურნეობის გაძღოლის შესახებ“. ეს დებულება დეტალურად კარნახობდა საწარმოებსა და ორგანიზაციებს ნაღდი ფულის მიღების, გაცემის, სალაროს საბუთების გაფორმების, სალაროს დავთრის წარმოებისა და შენახვის, სალაროს დისციპლინის დაცვის და ა.შ. წესებს. რის საფუძველზეც ჩამოყალიბდა გარკვეული პრაქტიკა, რომელმაც გაუძლო დროს და დაამკვიდრა ფულის მართვის ზოგადი წესები.

ჩვენი სწავლების მეთოდიც ზემოთ ჩამოთვლილ საკანონმდებლო ბაზასა და პრაქტიკის წესებზეა დაყრდნობილი, რამდენადაც მიგვაჩნია, რომ პასუხობს ფულის კონტროლისა და ინფორმაციების დაგროვების მოთხოვნებს. თუმცა ხაზს ვუსვამთ, რომ ეს არის მხოლოდ რეკომენდაციები. ნებისმიერ საწარმოში შეიძლება ჩამოყალიბდეს მეტნაკლებად განსხვავებული წესები, ოღონდ ისინი სრულყოფილად უნდა ასრულებდნენ ფულისა და ფულადი საშუალებების შესახებ ინფორმაციის დაგროვების და მათი კონტროლის ფუნქციას და ითვალისწინებდნენ საწარმოს საჭიროებებსა და მოთხოვნებს ამ კუთხით.

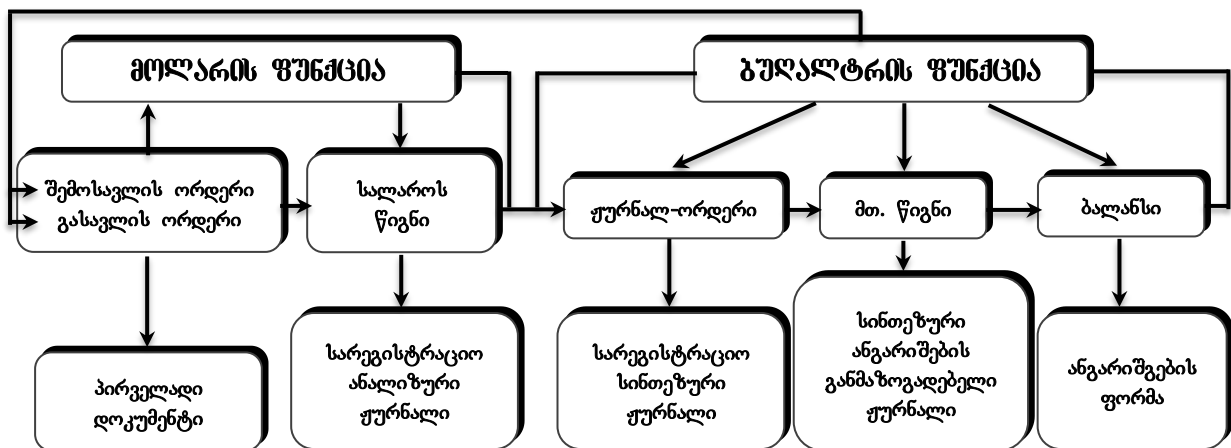
როგორც ვიცით, საწარმოს მთლიან ქონებას განკარგავს ხელმძღვანელი. იგი იღებს გადაწყვეტილებებს, როგორ მართოს საწარმოში არსებული რესურსები, მათ შორის მისი უმნიშვნელოვანესი ნაწილი-ფული. დირექტორი თავისი უფლებების გადანაწილებას ახდენს მმართველი გუნდის სხვა წევრებზე. თუ ფულის მართვის სისტემას აქვს ზოგადად სრული

ფორმა, მაშინ ამ სისტემაში უნდა არსებობდეს სამი პოზიცია: ხელმძღვანელის, მთ. ბუღალტრისა (ან სხვა უფლებამოსილი პირის) და მოლარის. შესაძლებელია რომ, ეს არ იყოს ცალ-ცალკე შტატი (მაგ. პატარა საწარმოში), მაგრამ სასურველია რომ ფუნქცია მაინც ცალცალკე რჩებოდეს და შეუთავსდეს სხვა სამტატო ერთეულს (მაგ. მოლარის ფუნქცია შეიძლება დაეკისროს სხვა რომელიმე პასუხისმგებელ პირს). თუ ფულად საკრედიტო სისტემაში არსებობს სამივე ზემოთჩამოთვლილი პოზიცია, მაშინ შესაძლებელია სრულყოფილად ჩამოყალიბდეს ფულის აღრიცხვის სისტემა და გაიწეროს ფუნქციები თითოეული პოზიციისათვის.

ქვემოთ მოტანილი სქემა №1-ის საფუძველზე განვიხილოთ საშუალო ღონის საწარმოში ნაღდი ფულისა და მასთან დაკავშირებული დოკუმენტების მოძრაობის ციკლი, ფუნქციური დანიშნულების კრილში.

საღაროში ნაღდი ფულის მოძრაობის დოკუმენტური აღრიცხვის ციკლი

სქემა №1

საღაროში სხვადასხვა სამეურნეო ოპერაციების შედეგად ხდება ნაღდი ფულის მიღება ან გაცემა. ზოგ საწარმოში ეს დიდი მოცულობით არის, ზოგიერთში კი მცირე, თუმცა გარკვეული სისტემის ჩამოყალიბება ყველგან საჭიროა.

საწარმოს საღაროში ფულის შემოსვლისას ბუღალტრის მიერ უნდა გაფორმდეს პირველადი დოკუმენტი – “საღაროს შემოსვლის ორდერი” (იხ. საილუსტრაციო მაგალითში გამოყენებული სქემა №6), ხოლო საღაროდან ფულის გასვლის დროს კი პირველადი დოკუმენტი – “საღაროს გასვლის ორდერი” (იხ. სქემა №2), ამ დოკუმენტების საფუძველზე მოლარე მიიღებს ან გასცემს ფულს და დოკუმენტში ასახულ ინფორმაციას შეიტანს დღის განმავლობაში “საღაროს წიგნში”, რომელიც წარმოადგენს ნაღდი ფულის აღრიცხვის ანალიზურ ჟურნალს (იხ. სქემა №3).

მიმდინარე დღის ბოლოს მოლარე საღაროს წიგნის შესაბამის ფურცელს დაამუშავებს, კერძოდ დააჯამებს შემოსავალს, გასავალს, გამოიყვანს დღიურ ბრუნვას და ნაშთს. დაითვლის დოკუმენტებს და როგორც თანხობრივად ასევე რაოდენობრივად ასახავს ფურცლის მე-II გვერდის ბოლოს.

დღის ბოლოს ბუღალტერი იბარებს უკან პირველად დოკუმენტებს (საღაროს შემოსავლის და გასავლის ორდერებს) თანდართულს ანალიზური აღრიცხვის საღაროს წიგნის ფურცლის ასლით, რომლის მიღებას ადასტურებს საღაროს წიგნში, შესაბამისი ფურცლის მე-II გვერდის ბოლოში, ხელმოწერით.

ეს ოპერაციები მეორდება ყოველდღიურად, რომლის საშუალებითაც მიიღწევა ნაღდი ფულის შესახებ დოკუმენტების ორმაგი კონტროლი, ხოლო რაც შეეხება უშუალოდ ფულის რაოდენობრივ კონტროლს ამის შესახებ საწარმო აყალიბებს გარკვეულ შიდა პოლიტიკას და მის საფუძველზე აკონტროლებს მოღარეს, საღაროს გეგმიური და მოულოდნელი ინვენტარიზაციებით.

მიღებული დოკუმენტების საფუძველზე ინფორმაცია ბუღალტრის მიერ ყოველდღიურად აისახება **“ჟურნალ-ორდერში”**, რომელიც წარმოადგენს ნაღდი ფულის აღრიცხვის სინთეზურ უწყისს (იხ. სქემა №8). ჟურნალ-ორდერში ინფორმაცია ნაღდი ფულის შესახებ გროვდება მთელი თვის განმავლობაში. თვის ბოლოს სინთეზური ანგარიში ჯამდება, განაშთდება და გაკონტროლებული ინფორმაცია გადაიტანება სინთეზური ანგარიშების მთავარ სარეგისტრაციო ჟურნალში – **“მთავარ წიგნში”** (იხ. სქემა №24), საიდანაც წლის ბოლოს ყველა სინთეზური ანგარიშის ინფორმაცია და მათ შორის ინფორმაცია ფულადი სახსრების შესახებ გადაიტანება და აისახება ფინანსური ანგარიშგების კომპონენტში – **“ბალანსში”**.

9 . 5 . საღაროს ოპერაციების ბუღალტრული ასახვა

საწარმოს საღაროში ნაღდი ფულის აღრიცხვისათვის გამოიყენება ანგარიშების ჯგუფი.

1100 - **“ნაღდი ფული საღაროში”**:

- └─ 1110 - **“ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში”**;
- └─ 1120 - **“ნაღდი ფული უცხოურ ვალუტაში”**.

უცხოურ ვალუტის აღრიცხვასთან დაკავშირებით ამავე თემაში მოგვიანებით ვისაუბრებთ.

ანგ. 1110 – **“ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში”**, არის მუდმივი აქტიური ანგარიში, მის დებეტში აისახება ნაღდი ფულის საღაროში მიღების ოპერაციები, ხოლო კრედიტში კი ნაღდი ფულის გასვლის ოპერაციები, პერიოდის ბოლოს ნაშთი აისახება დებეტის მხარეს და ის მიუთითებს ინფორმაციას საწარმოს საღაროში არსებულ ნაღდი ფულის შესახებ.

საღაროში ნაღდი ფულის მიღება შეიძლება განხორციელდეს სხვადასხვა სამეურნეო ოპერაციების შედეგად. ანგ **1110 – “ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში”**, დებეტით ეკორესპოდენტება შემდეგი ანგარიშების კრედიტს:

დ. 1110 **“ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში”**

- კ. 1410 **“მოთხოვნები მიწოდებიდან და მომსახურებიდან”**;
- კ. 6110 **“შემოსავალი რეალიზაციიდან”**;
- კ. 1210 **“ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში”**;
- კ. 1790 **“სხვა წინასწარ გაწეული ხარჯი”** და ა.შ.

საღარიბიდან ნაღდი ფულის გასვლა შეიძლება უკავშირდებოდეს სხვადასხვა სამეურნეო ოპერაციებს. ანგ. **1110 – “ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში”**, კრედიტით ეკორესპოდენტება შემდეგი ანგარიშების დებეტს:

- დ. 1210 “ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში”
- დ. 1310 “მოკლევადიანი ინვესტიციები საწარმოთა ფასიან ქაღალდებში”;
- დ. 1610 “საქონელი”;
- დ. 1620 “ნედლეული და მასალები”;
- დ. 1790 “სხვა წინასწარ გაწეული ხარჯი”
- დ. 3130 “გადასახდელი ხელფასები” და ა.შ.
- კ. 1110 “ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში”

საწარმოში ნაღდი ფულის მოძრაობის, მასთან დაკავშირებული პირველადი დოკუმენტების, სინთეზური და ანალიზური აღრიცხვის ჟურნალების წარმოების პროცედურების საილუსტრაციოდ განვიხილოთ საწარმო “X”-ის მაგალითზე 20X2 წლის იანვრის თვის ნაღდი ფულის მოძრაობის დოკუმენტური აღრიცხვის ციკლი.

საილუსტრაციო მაგალითი:

საწარმოს საღარიბოში 1 იანვრისათვის ირიცხებოდა ნაღდი ფულის ნაშთი – 1.500 ლარი.

14 იანვრამდე საღარიბოში ფულის მოძრაობა არ განხორციელებულა.

იანვრის თვეში განხორციელებული ოპერაციები:

14.01. – გაცემულია ხელფასის უწყისი №12-ის საფუძველზე მუშა მომსახურებებზე დეკემბრის თვის ხელფასი – 1.300 ლარი (იხ. სქემა №2). (საღარიბოში ამ ოპერაციის ასახვა ტიპური ასახვის პროცედურებიდან განსხვავებულად იწარმოება. კერძოდ, ბუღალტერი აღგენს ხელფასის უწყისს და ამოწერს გასაგდის ორდერს გასაცემ ხელფასზე, რომელსაც გადასცემს მოღარეს. მოღარის მიერ ფულის გაცემა ხდება ხელფასის უწყისით. ამ უწყისზე აწერს ხელს ფულის მიმღები. ამიტომ გასაგდის ორდერში არ შეივსება ფულის მიმღების რეკვიზიტები).

სქემა №2

შპს "X"				
საწარმო, ორგანიზაცია				
საღაროს გასაგების ორდერი			№ 1	
რ ი ც ხ ვ ი			თვე	
14			1	
დოკ.	მაპორმსპონდირებელი ანგარიში, ს.პ. ანგარიში	ანალიზური აღრიცხვის კოდი	თანხა	მიზნობრივ აღნიშვნის კოდი
	3130		1300,00	
გაიცემს: დებეზარის თვის ხელფასი (უწყისი №12-ით)				
საფუძველი:				
თანხა სიტყვიერად				
დანართი				
ხელმძღვანელი: _____ მთ.(უფროსი) პუბლიკაცი: კუთვამე გაბრიამე მივიღე ერთიანსაგასი ლარი 00 თეთრი თანხა სიტყვიერად _____ 20X2 წ. ხელმოწერა				
მიმღები პიროვნების დამადასტურებელი საბუთი				
დოკუმენტის სახელწოდება, ნომერი, თარიღი და გაცემის ადგილი				
გასცა მოღარამ: მურუსიკე				

მოღარეს ხელფასის გაცემის ოპერაცია გადააქვს საღაროს წიგნში (იხ. სქემა №3).

საღაროს წიგნი - არის ფულის მოძრაობის ანალიზური აღრიცხვის ჟურნალი, რომელიც გადანომრილი და დალუქული უნდა იყოს შესაბამისი ხელმძღვანელის მიერ. ჟურნალი ყოველთვის მოღარესთან ინახება და მის წარმოებაზე პასუხისმგებლობაც მას ეკისრება.

სქემა №3

საღაროს წიგნი

საღარო 20X2წ 14 იანვრის თვის ფურცელი - 1

პირველი გვერდი

საბუთის №	ვისგანაა მიღებული ან ვის მივცა	მაპორმსპონდირებელი ანგარიშის №	შემოსავალი	გასაგავალი
	ნაშთი დღის დასაწყისისათვის		1500.00	X
1.	დებეზარის ხელფასისი უწყისი №12	3130		1300.00
		გადატანა		

გეორგ გეორგი

საბუთის №	ვისგანაა მიღებული ან ვის მიმცა	მაკონსონდირებელი ანგარიშის №	შემოსავალი	გასაგალი
დღიური ბრუნვა				
ნაშთი დღის ბოლოსათვის				
მათ შორის ხელფასზე				

14.01 - 200 ლარი შეტანილია საბანკო ანგარიშზე (ოპერაცია განხორციელდა ამირან სიგუამ) იხილეთ სალაროს გასვლის ორდერი №2 (იხ. სქემა №4)

სქემა №4

შპს "X"				
საფარმო, ორგანიზაცია				
სალაროს გასვლის ორდერი				
				№ 2
რიცხვი		თვე		
14		1		
დოკ.	მაკონსონდირებელი ანგარიში, ს.უ.პ. ანგარიში	ანალიზური აღრიცხვის კოდი	თანხა	მიზნობრივ აღნიშვნების კოდი
	1210		200,00	
გაიცემს: ამირან სიგუამ				
საფუძველი: საბანკო ანგარიშსზე შესატანად				
ორასი ლარი 00 თეთრი				
თანხა სიტყვიერად				
დანართი				
ხელმძღვანელი: მთ. (უფროსი) პუბლიკური: კუტიბაძე				
გაბრიამი				
მივიღე				
ორასი ლარი 00 თეთრი				
თანხა სიტყვიერად				
„ 14 “ იანვარი 2012 წ. ხელმოწერა				
პ/ნ 60001068717; პ/მ № ბ. 0605077				
მიმღები პიროვნების დამატებითი საბუთი				
გაცემულია ქუთაისის შსს განყოფილების მიერ 03.02.2000 წ.				
დოკუმენტის სახელწოდება, ნომერი, თარიღი და გაცემის ადგილი				
გასცა მოღარამ: მურუსიძე				

გასვლის ორდერი №2 გატარდება სალაროს წიგნში (იხ. სქემა №5).

პირველი გვერდი

მეორე გვერდი

ხელმოწერა ..... ბუღალტერი

სქემა №6

საღაროს შემოსავლის ორდერი აისახება საღაროს წიგნში (იხ. სქემა №7).

სქემა №8

ჟურნალ-ორდერი

ანგარიში № 1110 - "ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში"

წელი - 20X2; თვე - იანვარი

№	ოპერაციის შინაარსი	საწყისი ნაშთი		დებეტი			დებეტის ჯამი	კრედიტი			კრედიტის ჯამი	საბოლოო ნაშთი	
		დებეტი	კრედიტი	ანგარიშების კრედიტი				ანგარიშების დებეტი				დებეტი	კრედიტი
				№-6110	№	№		№-3130	№-1210	№			
1	14.01.2012-ის ოპერაციები	1500	–	1000	–	–	1000	1300	200	–	1500	1000	–

ანალოგიურად ავსახოთ შემდეგი ოპერაციებიც.

25.01. - გაცემულია სალაროდან 100 ლარი მერაბ ლაშხე (ანგარიშ-ვალდებული პირი) საკანცელარიო ნივთების შესაძენად. იხილეთ სალაროს გასვლის ორდერი №3 - (იხ. სქემა №9):

სქემა №9

შპს "X"				
საწარმო, ორგანიზაცია				
სალაროს გასვლის ორდერი				№ 3
რიცხვი		თვე		
25		1		
დ/კ.	მაპროგნოზირებული ანგარიში, სუბ. ანგარიში	ანალიზური აღრიცხვის კოდი	თანხა	მიზნობრივ აღნიშნულების კოდი
	1790		100,00	
გამგეს: მერაბი ლაშხე				
საფუძველი: საკანცელარიო ნივთების შესაძენად				
ასი ლარი 00 თეთრი				
თანხა სიტყვიერად				
დანართი				
ხელმძღვანელი: მთ.(უფროსი) ბუღალტერი: კუთივაძე				
გაბრიამი				
პივილი				
ასი ლარი 00 თეთრი				
თანხა სიტყვიერად				
„ 25 „ იანვარი 2012 წ. ხელმოწერა				
პ/ნ 60001012050; პ/მ № ბ. 1004267				
მიმღები პიროვნების დამადასტურებელი საბუთი				
გაცემულია ქუთაისის შსს განყოფილების მიერ 10.05.2001 წ				
დოკუმენტის სახელწოდება, ნომერი, თარიღი და გაცემის ადგილი				
გაცემა მოწარმე: მურუსიძე				

ზექცია №10

პირველი გვერდი

[illegible]

მეორე გვერდი

საბუთის №	ვისგანაა მიღებული ან ვის მიეცა	მაკორმეპონდირებული ანგარიშის №	შემოსავალი	განსავალი
დღიური ბრუნვა			—	100.00
ნაშთი დღის ბოლოსათვის			900.00	
მათ შორის ხელფასზე				

საღაროს შემოსავლის დოკუმენტები ..... ცალი

და გასავლის დოკუმენტები .....ერთი..... ცალი ჩაბარდა.

ხელმოწერა .....კუტივაძე..... ბუღალტერი

დღის ბოლოს ინფორმაცია გადაეცემა ბუღალტერს და აისახება ჟურნალ ორდერში (იხ. საქება №11).

სქემა №11

ანგარიში № 1110 - “ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში”
 ჟურნალ-ორდერი
 წელი 2012; თვე იანვარი

[illegible]

27.01. - 900 ლარი გაცემულია ამირან სიგუაზე, საბანკო ანგარიშზე შესატანად. იხილეთ საღაროს გასავლის ორდერი №4 - (იხ. სქემა №12)

სქემა №12

შპს "X"				
საწარმო, ორგანიზაცია				
საღაროს გასავლის ორდერი			№ 4	
რიცხვი		თვე		
27		1		
ლოკ.	მაკორესპონდირებადი ანგარიში, სუბ. ანგარიში	ანალიზური აღრიცხვის კოდი	თანხა	მიზნობრივ აღნიშვნის კოდი
	1210		900,00	
გამგზავს: ამირან სიგუა				
საფუძველი: საბანკო ანგარიშზე შესატანად				
ცხრაასი ლარი 00 თეთრი				
თანხა სიტყვიერად				
ღანაოტი				
ხელმძღვანელი: მთ. (უფროსი) ბუღალტერი: კუტივაძე				
გაბრიელ				
ცხრაასი ლარი 00 თეთრი				
თანხა სიტყვიერად				
„ 27 ”	იანვარი	2012 წ	ხელმოწერა	
პ/ნ 60001068717; პ/მ № ბ. 0605077				
მიმღები პიროვნების დამადასტურებელი საბუთი				
გაცემულია ქუთაისის შსს განყოფილების მიერ 03.02.2000 წ				
დოკუმენტის სახელწოდება, ნომერი, თარიღი და გაცემის ადგილი				
გასცა მოღარამ: მურუსიძე				

საღაროს გასავლის ორდერი №4 აისახება საღაროს წიგნში (იხ. სქემა №13)

სქემა №13

საღაროს წიგნი

საღარო 20X2წ 27 იანვრის თვის ფურცელი - 3

პირველი გვერდი

საბუთის №	ვისგანაა მიღებული ან ვის მივცა	მაკორესპონდირებადი ანგარიშის №	შემოსავალი	გასავალი
	ნაშთი დღის დასაწყისისათვის		900.00	X
4.	ამირან სიგუა	1210		900.00
		გადატანა	—	900.00

მეორე გვერდი

საბუთის №	ვისგანაა მიღებული ან ვის მიმცა	მაკორმსკონდირებელი ანგარიშის №	შემოსავალი	გასაგალი
დღიური ბრუნვა			—	900.00
ნაშთი დღის ბოლოსათვის			0	
მათ შორის ხელფასზე				

სალაროს შემოსავლის დოკუმენტები ..... ცალი

და გასავლის დოკუმენტები .....ერთი..... ცალი ჩაბარდა.

ხელმოწერა .....კუთივაძე..... ბუღალტერი

დღის ბოლოს ინფორმაცია ბუღალტრის მიერ გადაიტანება ჟურნალ ორდერში (იხ. სქემა №14)

სქემა №14

ჟურნალ-ორდერი

ანგარიში № 1110 - “ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში”

წელი 2012; თვე იანვარი

№	ოპერაციის შინაარსი	საფუძის ნაშთი		დებეტი			დებეტის ჯამი	კრედიტი			კრედიტის ჯამი	საბოლოო ნაშთი	
		დებეტი	კრედიტი	ანგარიშების კრედიტი				ანგარიშების დებეტი				დებეტი	კრედიტი
				№- 6110	№	№		№- 3130	№- 1210	№- 1790			
1	14.01.2012-ის ოპერაციები	1500	—	1000	—	—	1000	1300	200	—	1500	1000	—
2	25.01.2012-ის ოპერაციები	1000	—	—	—	—	—	—	—	100	100	900	—
3	27.01.2012-ის ოპერაციები	900	—	—	—	—	—	—	900	—	900	—	—

29.01. - მიღებულია სალაროში დეპოზიტისგან – ავთანდილ ბენიძისგან 1.200 ლარი. სალაროს შემოსავლის ორდერი №2 (იხ. სქემა №15).

სქემა №15

შპს "X"				შპს "X"	
საქართველო, ორგანიზაცია				საქართველო ორგანიზაცია	
საღარიბო შემოსავლის ორდერი				კმითარი საღარიბო შემოსავალი ორდერის № 2	
რიცხვი		თვე		მიღებულია	
29		1		ათანადილ ბენიქსბაგ	
გაგორმსონდირკველი ანბარიში, სუბ. ანბარიში		ანალიზური აღრიცხვის კოდი		მიწნობრივ აღნიშნულგების კოდი	
1410		თანგა		1200.00	
მიღგულ იქნას				ათანადილ ბენიქსბაგ	
საფუქველი				დგბიტორული დავალთანგვის დაფარგა	
პრთიბათსორასბ ლარი 00 თმთრი				პრთიბათსორასბ ლარი 00 თმთრი	
სიტყვიერად				სიტყვიერად	
დანართი					
				29.01.2012 წ	
მთავარი გულალტმერი:				გ.ა. მთავარი გულალტმერი:	
გოლარგ:				გოლარგ:	

საღაროს შედოსავლის ორდერი №2 გადაიტანება საღაროს წიგნში (იხ. სქემა №16)

სქემა №16

საღარიბო ვიზიტი

საღარი 20X2წ 29 იანვრის თვის ფურცელი - 4

პირველი გვერდი

საბუთის №	ვისგანაა მიღებული ან ვის მიეცა	მაკორესპონდირებელი ანგარიშის №	ზემოსავალი	გასაკვალნი
	წაშთი ღლის დასაწყმინსათჳის		900.00	X
2.	ავთანდილ ბენიძისგან	1410	1200.00	-
		გადატანა	1200.00	-

მეორე გვერდი

საბუთის №	ვისგანაა მიღებული ან ვის მიმცა	მაკორმსკონდირმგელი ანგარიშის №	შემოსავალი	გასაგავლი
	ნაშთი დღის დასაწყისისათვის			
დღიური ბრუნვა			1200.00	—
ნაშთი დღის ბოლოსათვის			1200.00	—
მათ შორის ხელფასზე				

სალაროს შემოსავლის დოკუმენტები .....ერთი..... ცალი

და გასავლის დოკუმენტები ..... ცალი ჩაბარდა.

ხელმოწერა .....კუთივაძე..... ბუღალტერი

დღის ბოლოს ინფორმაცია ბუღალტრის მიერ გადაიტანება ჟურნალ ორდერში (იხ. სქემა №14)

სქემა №17

ჟურნალ-ორდერი
ანგარიში № 1110 - "ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში"
წელი 2012; თვე იანვარი

№	ოპერაციის შინაარსი	საფუძის ნაშთი		დებამტი			დებამტის ჯამი	კრედიტი			კრედიტის ჯამი	საბოლოო ნაშთი	
		დებამტი	კრედიტი	ანგარიშების კრედიტი				ანგარიშების დებამტი				დებამტი	კრედიტი
				№- 6110	№- 1410	№		№- 3130	№- 1210	№- 1790			
1	14.01.2012-ის ოპერაციები	1500	–	1000	–	–	1000	1300	200	–	1500	1000	–
2	25.01.2012-ის ოპერაციები	1000	–	–	–	–	–	–	–	100	100	900	–
3	27.01.2012-ის ოპერაციები	900	–	–	–	–	–	–	900	–	900	–	–
4	29.01.2012-ის ოპერაციები	0	–	–	1200	–	1200	–	–	-	–	1200	–

30.01. - 100 ლარი გაიცა ანზორ ბიჭაძეზე შეძენილი საქონლის ღირებულება. იხილეთ სალაროს გასავლის ორდერი №5 - (იხ. სქემა №18)

სქემა №18

შპს "X"				
საფარმო, ორგანიზაცია				
სალაროს გასავლის ორდერი				№ 5
რიცხვი		თვე		
30		1		
დოკ.	მაკორმსკონდრეპელი ანგარიში, სუბ. ანგარიში	ანალიზური აღრიცხვის კოდი	თანხა	მიზნობრივი აღნიშვნულების კოდი
	1610		100,00	
გავეცხ:				
ანზორ ბიჭაძე				
საფუძველი: შემძენილი საქონლის ღირებულება				
ასი ლარი 00 თეთრი				
თანხა სიტყვიერად				
დანართი				
ხელმძღვანელი: გაბრიელ მთ.(უფროსი) ბუღალტერი: კუთივაძე				
ასი ლარი 00 თეთრი				
თანხა სიტყვიერად				
„ 30 ” იანვარი 2012 წ. ხელმოწერა				
პ/ნ 60001068717; პ/მ № ბ. 0605077				
მიმღები პიროვნების დამადასტურებელი საბუთი				
გაცემულია ქუთაისის შპს განყოფილების მიერ 03.02.2000 წ				
დოკუმენტის სანდოქოება, ნომერი, თარიღი და გაცემის ადგილი				

ბანკა მოღარე: მურუსიძე

საღაროს გასავლის ორდერი №5 გადაიტანება საღაროს წიგნში (იხ. სქემა №19)

სქემა №19

საღაროს წიგნი

საღარო 20X2წ 30 იანვრის თვის ფურცელი - 5

პირველი გვერდი

საბუთის №	ვისგანაა მიღებული ან ვის მიმცა	მაკორმსკონდირებელი ანგარიშის №	შემოსავალი	გასავალი
	ნაშთი დღის დასაწყისისათვის		1200.00	X
5.	ანგორ ბიჭაძე	1610	—	100
		გადატანა	—	100

მეორე გვერდი

საბუთის №	ვისგანაა მიღებული ან ვის მიმცა	მაკორმსკონდირებელი ანგარიშის №	შემოსავალი	გასავალი
			—	100.00
			1100	

დღიური ბრუნვა .....

ნაშთი დღის ბოლოსათვის .....

მათ შორის ხელფასზე .....

საღაროს შემოსავლის დოკუმენტები ..... ცალი

და გასავლის დოკუმენტები .....ერთი..... ცალი ჩაბარდა.

ხელმოწერა .....კუთივაძე..... ბუღალტერი

დღის ბოლოს ინფორმაცია ბუღალტრის მიერ გადაიტანება ჟურნალ ორდერში (იხ. სქემა №20)

სქემა №20

ჟურნალ-ორდერი

ანგარიში № 1110 - “ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში”

წელი 20X2; თვე იანვარი

№	ოპერაციის შინაარსი	საწყისი ნაშთი		დებეტი			დებეტის ჯამი	კრედიტი				კრედიტის ჯამი	საბოლოო ნაშთი	
		დებეტი	კრედიტი	ანგარიშების კრედიტი				ანგარიშების დებეტი					დებეტი	კრედიტი
				№- 6110	№- 1410	№		№- 3130	№- 1210	№- 1790	№- 1610			
1	14.01.2012-ის ოპერაციები	1500	–	1000	–	–	1000	1300	200	–		1500	1000	–
2	25.01.2012-ის ოპერაციები	1000	–	–	–	–	–	–	–	100		100	900	–
3	27.01.2012-ის ოპერაციები	900	–	–	–	–	–	–	900	–		900	–	–
4	29.01.2012-ის ოპერაციები	0	–	–	1200	–	1200	–	–	-		–	1200	–
5	30.01.2012-ის ოპერაციები	1200	–	–	–	–	–	–	–	–	100	100	1100	–

31.01. - 800 ლარი გაცემულია ამირან სიგუაზე, საბანკო ანგარიშზე შესატანად. იხილეთ სალაროს გასვლის ორდერი №6 - (იხ. სქემა №21)

სქემა №21

შპს "X"				
საწარმო, ორგანიზაცია				
სალაროს გასვლის ორდერი			№ 6	
რ ი ც ხ ვ ი		თვე		
31		1		
ლოკ.	მაკორესპონდირებელი ანგარიში, ს/ბ. ანგარიში	ანალიზური აღრიცხვის კოდი	თანხა	მიზნობრივ აღნიშვნის კოდი
	1210		800,00	
გამგზავს: ამირან სიგუა				
საფუძველი: საბანკო ანგარიშზე შესატანად				
რეზანდი ლარი 00 თეთრი				
თანხა სიტყვიერად				
დანართი				
ხელმძღვანელი: მთ. (უფროსი) ბუღალტერი: კუტივაძე				
რეზანდი ლარი 00 თეთრი				
თანხა სიტყვიერად				
„ 31 „	იანვარი	2012 წ	ხელმოწერა	
პ/ნ 60001068717; პ/მ № ბ. 0605077				
მიმღები პიროვნების დამატებითი საბუთი				
გაცემულია ქუთაისის შსს განყოფილების მიერ 03.02.2000 წ				
ლოკუბენტის სახელწოდება, ნომერი, თარიღი და გაცემის ადგილი				
გასცა მოღარამ: მურუსიძე				

სალაროს გასვლის ორდერი №6 გადაიტანება სალაროს წიგნში (იხ. სქემა №22)

სქემა №22

სალაროს წიგნი

სალარო 20X2წ 30 იანვრის თვის ფურცელი - 6

პირველი გვერდი

საბუთის №	ვისგანაა მიღებული ან ვის მივცა	მაკორესპონდირებელი ანგარიშის №	შემოსავალი	გასაპალი
	ნაშთი დღის დასაწყისისათვის		1200.00	X
6.	ამირან სიგუა	1210	—	800
		გადატანა	—	800

მეორე გვერდი

საბუთის №	ვისგანაა მიღებული ან ვის მიმცა	მაკორმსპონდირებული ანგარიშის №	შემოსავალი	გასავალი
დღიური ბრუნვა			–	800.00
ნაშთი დღის ბოლოსათვის			300	
მათ შორის ხელფასზე				

სალაროს შემოსავლის დოკუმენტები ..... ცალი

და გასავლის დოკუმენტები .....ერთი..... ცალი ჩაბარდა.

ხელმოწერა .....კუთივაძე..... ბუღალტერი

დღის ბოლოს ინფორმაცია ბუღალტრის მიერ გადაიტანება ჟურნალ ორდერში (იხ. სქემა №23)

სქემა №23

ჟურნალ-ორდერი

ანგარიში № 1110 - “ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში”

წელი 20X2; თვე იანვარი

№	ოპერაციის შინაარსი	საფუძის ნაშთი		დებეტი			დებეტის ჯამი	კრედიტი				კრედიტის ჯამი	საბოლოო ნაშთი	
		დებეტი	კრედიტი	ანგარიშების კრედიტი				ანგარიშების დებეტი					დებეტი	კრედიტი
				№- 6110	№- 1410	№		№- 3130	№- 1210	№- 1790	№- 1610			
1	14.01.2012-ის ოპერაციები	1500	–	1000	–	–	1000	1300	200	–		1500	1000	–
2	25.01.2012-ის ოპერაციები	1000	–	–	–	–	–	–	–	100		100	900	–
3	27.01.2012-ის ოპერაციები	900	–	–	–	–	–	–	900	–		900	–	–
4	29.01.2012-ის ოპერაციები	0	–	–	1200	–	1200	–	–	-		–	1200	–
5	30.01.2012-ის ოპერაციები	1200	–	–	–	–	–	–	–	–	100	100	1100	–
6	30.01.2012-ის ოპერაციები	1100							800			800	300	
	ჯამი:			1000	1200	-	2200	1300	1900	100	100	3400		

თვის ბოლოს ჯამდება ჟურნალ-ორდერი ვერტიკალურად და გაკონტროლებული ჯამური ინფორმაცია გადადის “მთავარ წიგნში” შესაბამის 1110 “ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში” ანგარიშის გვერდზე (იხ. სქემა №24).

სქემა №24

მთავარი წიგნი

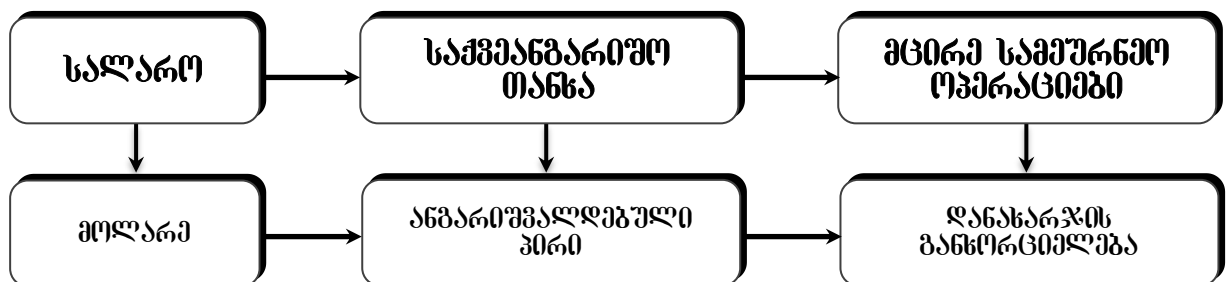
შ.პ.ს. "X"				ანგარიში				1110 “ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში”									
საწარმო, ორგანიზაცია								ნომერი და ანგარიშის დასახელება									
ბრუნვები ღებამითი												საღარი				თვე	
თვე	პრემიტიდან ანგ —6110— ფუნალ- ორდერი № -1-00		პრემიტიდან ანგ —1410— ფუნალ- ორდერი № —1-00		პრემიტიდან ანგ —— ფუნალ- ორდერი № —1—00		ჯამი		ბრუნვა პრემიტი ჯამი								
	ღებამითი		პრემიტი								ღებამითი		პრემიტი				
ა	1		2		3		17		18		19		20		ა		
საწმ. ნაშთი 01.01.20X2წ.											1500	00					
იანვარი	1000	00	1200	00	0	00	2200	00	3400	00	300	00			იანვარი		

ასე აისახება თორმეტივე თვის ინფორმაცია, რომელიც საბოლოოდ თავს მოიყრის მთავრ წიგნში. წლის ბოლოს მთავარი წიგნით დაფიქსირებული ფულის ნაშთი აისახება ბალანსში.

9 . 6 . საქმიანობაში თანხის აღრიცხვა

ანგარიშსწორება სამეურნეო სუბიექტებს შორის ძირითადად ხორციელდება უნაღდო ფორმით, საბანკო დაწესებულებების საშუალებით, მაგრამ მცირე მოცულობისა და ღირებულების სამეურნეო ხარჯების გაწევისას ანგარიშსწორება შეიძლება განხორციელდეს საღარიდან ნაღდი ფულის მეშვეობით. ასეთ შემთხვევაში საღარიდან ნაღდი ფული ანგარიშ-ვალდებულ პირზე გაიცემა საქვეანგარიშოდ. ანგარიშ-ვალდებულ პირი უნდა იყოს საწარმოს თანამშრომელი და მასთან ურთიერთობის წესები განსაზღვრული უნდა იყოს სააღრიცხვო პოლიტიკით.

სქემა №25

საქვეანგარიშო თანხის აღრიცხვისათვის გამოიყენება ანგარიში 1790 – “ზხვა წინასწარ გაწეული ხარჯი”.

პოლიტიკაში საწარმო განსაზღვრავს რა სახის ოპერაციები შეიძლება ხორციელდებოდეს ანგარიშვალდებული პირის მიერ. განსაზღვრულია ფულის გაცემის, დახარჯვისა თუ უკან დაბრუნების წესი, ოდენობა და ვადები.

ეს პირი ანგარიშვალდებულია საწარმოს მიმართ და აწარმოებს შესაბამის აღრიცხვას და ადგენს ანგარიშს მის მიერ განხორციელებული ოპერაციების შესახებ.

ჩვენს მიერ განხილულ მაგალითში ანგარიშვალდებული პირი არის მერაბი ლაშვი, რომელმაც სალაროდან მიიღო 100 ლარი საკანცელარიო ნივთების შესაძენად და წარმოადგინა შესაბამისი “საავანსო ანგარიში”, თანდართულ დოკუმენტთან ერთად (იხ. სქემა №26).

სქემა №26

საავანსო ანგარიში

ორგანიზაცია	შ.პ.ს. "X"		ტიპიური ფ. №238	
თანამდებობა			გათარება №	
გვარი, სახელი	მერაბ ლაშვი			
ს ა ა ვ ა ნ ს ო ანგარიში №1	25 იანვარი 20X2წ.		დ მ ბ მ ტ ი	
ავანსის დანიშნულება			ანგარიში	თანხა
ნაშთი ან	ჯამი	გაწეული ხარჯის მიზანშეწონილობას ვამტკიცებ	1110	100,00
გადახარჯვა	0 ლ			
წინანდელი ავანსისა	-			
		ხელმოწერა		
მიღებულია (ვისგან)				
1. სალარ. გასაგდის ორდერი №3	100,00		კ რ მ დ ი ტ ი	
		შემოწმებულია დასამტკიცებლად	7490	90,00
	-			
სულ მიღებულია	100,00	90,00		
დახარჯულია	90,00	ბუღალტერი	ბუღალტერი	
ნაშთი	10,00	ანგარიშს ჯამით ვადასტურებ		
გადახარჯვა				
დანართი – 1 – საბუთი		ხელმოწერა		

თუ ხდება ისეთი გამონაკლისი, რომ ანგარიშ-ვალდებულ პირს ფული გადაეცემა აქტივების შესაძენად და არა ხარჯების გასაწევად, მაშინ მართებული იქნება საქვეანგარიშო თანხის აღრიცხვისათვის გამოყენებული იყოს ანგარიში 1430 – “მოთხოვნები საწარმოს პერსონალის მიმართ”.

თუ საწარმოში რამდენიმე ანგარიშვალდებული პირია, საქვეანგარიშო თანხების აღრიცხვა წარმოებს სპეციალურ ჟურნალში თითოეული ანგარიშ-ვალდებულ პირის მიხედვით.

9 . 7 . საბანკო ოპერაციების რეგულირება და წარმოება

საწარმოებს შორის სამეურნეო კავშირების სწორი და გამართული ორგანიზებისათვის ეკონომიკურ ურთიერთობებში ფართოდ გამოიყენება უნაღლო ანგარიშსწორების ფორმები.

საწარმოები საკრედიტო-საანგარიშგებო მომსახურებისათვის დამოუკიდებლად ირჩევენ ბანკებს და მათთან ურთიერთობებს ამყარებენ ხელშეკრულების საფუძველზე.

ფიზიკური და იურიდიული პირები ბანკებით უნაღლო ანგარიშსწორებისთვის შეიძლება იყენებდნენ სხვადასხვა სახის ანგარიშებს: ანგარიშსწორების ანგარიშებს, სპეციალურ ან სასესხო ანგარიშებს.

პირს ანგარიშები შეიძლება გახსნილი ჰქონდეს ერთ ან რამოდენიმე ბანკში.

საბანკო ანგარიშების გახსნისთვის კანონმდებლობის საფუძველზე პირებს მოეთხოვებათ სხვადასხვა დოკუმენტების წარდგენა ბანკში, მათ შორის **“ფაქსიდილია”** – კლიენტის მიერ თავისი პირადი ხელმოწერის ზუსტი შესრულება მექანიკური საშუალებების გამოყენებით.

დოკუმენტების წარდგენის შემდეგ ფორმდება ხელშეკრულება ბანკთან და პირს გაეხსნება საბანკო ანგარიში და მიენიჭება პირადი ნომერი.

საბანკო ანგარიში – ფულადი სახსრების აღრიცხვის უნიკალური სააღრიცხვო პოზიციაა, რომელიც მოცემულ მომენტში პირის საკუთრებაა და გახსნილია საქართველოს ეროვნული ბანკის შესაბამისი ნორმატული დოკუმენტის საფუძველზე.

საქართველოში ბანკების: ეროვნული ბანკისა და კომერციული ბანკების საქმიანობა რეგულირდება საბანკო კანონმდებლობით. უნაღლო ანგარიშსწორების წესები შემუშავებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის ნორმატული აქტით და სხვა საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად.

საქართველოს ეროვნული ბანკის ბრძანება №166-ის “საქართველოს ტერიტორიაზე უნაღლო ანგარიშსწორების წესების დამტკიცების შესახებ” – შესაბამისად, ბანკები ანგარიშებზე უნაღლო ოპერაციებს აწარმოებენ ელექტრონული ან ქალაქის საგადახდო საბუთების საფუძველზე.

უნაღლო ანგარიშსწორებისას გამოიყენება:

- ✓ საგადახდო დავალება;
- ✓ საინკასო დავალება;
- ✓ დოკუმენტალური აკრედიტივი;
- ✓ დოკუმენტალური ინკასო;
- ✓ საბანკო პლასტიკური ბარათი;
- ✓ საანგარიშსწორებო ჩეკი.

9 . 8 . უნაღლო ანგარიშსწორების ფორმები

საგადახდო დავალება – ანგარიშის მფლობელის (გადამხდელის) მიერ საგადახდო საბუთის სახით გაფორმებული განკარგულებაა მისი მომსახურე ბანკისათვის, სახსრების მიძღვების

ამავე ან სხვა ბანკში გახსნილ ანგარიშზე ფულადი სახსრების გადარიცხვის საბუთი (იხ. სქემა №27).

სქემა №27

საგადახლო დავალება №1				
20X2 წლის ---- იანვარი				
გადახდელის დასახელება	შ.პ.ს. "იმედი" ს/კ 212804438			
ანგარიში (დებიტო)	GE44BG035789224568233			
გადახდელის ბანკი	ს/ს "საქართველოს ბანკი"	ბანკის კოდი	BAGAGE22	
თანხა				1,000,10
თანხა სიტყვებით				ერთი ათასი ლარი
მიმღების დასახელება				შ.პ.ს. "ავტოპაზა" ს/კ 212804137
ანგარიში (კრედიტო)				GE66TB0355332261622233
მიმღების ბანკი				ს/ს "თი-ბი-სი ბანკი" ბანკის კოდი TBCBGE22
გადახდის დანიშნულება				
მოწოდებული საფასურის ღირებულება				
ანგარიში №250				
დამატებითი ინფორმაცია				
სემოქმედება:				
შტამპის აღვნიშნა				

ბანკში საგადახლო დავალების წარდგენა კანონით დაშვებულია ქალაქის ბლანკით ან ელექტრონული შეტყობინებების სახით ბანკსა და კლიენტს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე. საგადახლო დავალების ელექტრონული შეტყობინებების სახით წარდგენისას, ბანკს ქალაქის საგადახლო დავალება არ წარედგინება. იმ შემთხვევაში, თუ კლიენტის მიერ მის მომსახურე ბანკში გადაცემული საგადახლო დავალება შეცდომითაა გადაცემული, კლიენტი ვალდებულია ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვადაში შეატყობინოს ბანკს აღმოჩენილი შეცდომის შესახებ.

საგადახლო საბუთები, კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა, უნდა შეიცავდეს ისეთ რეკვიზიტებს, როგორიცაა:

- ✓ საგადახლო საბუთის დასახელება;
- ✓ საგადახლო საბუთის ნომერი;
- ✓ საგადახლო საბუთის შევსების (გამოწერის) თარიღი;
- ✓ გადამხდელის დასახელება;
- ✓ გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი (მიეთითება საბიუჯეტო ვალდებულებების დაფარვისას);
- ✓ გადამხდელის ბანკის დასახელება, კოდი და გადამხდელის ანგარიშის ნომერი;
- ✓ სახსრების მიმღები პირის დასახელება;
- ✓ სახსრების მიმღების ბანკის დასახელება, კოდი და მიმღების ანგარიშის ნომერი;
- ✓ თანხა;

✓ გადახდის დანიშნულება.

ქალაქის საგადახდო საბუთს ხელს უნდა აწერდეს პირი ან პირები, რომლებსაც ეს უფლება მინიჭებული აქვთ კანონმდებლობით დადგენილი წესით და საგადახდო საბუთებზე ხელმოწერის მათი უფლება დასტურდება მომსახურე ბანკში წარდგენილი ხელმოწერის ნიმუშის ბარათით.

ქალაქის საგადახდო საბუთებზე მექანიკური საშუალებებით ხელმოწერა დაუშვებელია, გარდა ამ წესებით პირდაპირ დადგენილი შემთხვევებისა. ელექტრონულ საგადახდო საბუთს ხელს აწერს პირი ან პირები, რომელიც საგადასახდო სისტემაში რეგისტრირებულია ელექტრონულ-ციფრული ხელმოწერის მფლობელად (სისტემის ორგანიზატორის მიერ დადგენილი წესით).

გადამხდელი ბანკში წარდგენილ საგადახდო საბუთს ბეჭედს იმ შემთხვევაში დაარტყამს, თუ მას მომსახურე ბანკისათვის ხელმოწერის ნიმუშის ბარათით წარდგენილი აქვს მისი ბეჭდის ტვიფრის ანაბეჭდი. ასეთის არარსებობის შემთხვევაში, ბანკები გადამხდელებისაგან ბეჭდით დამოწმებულ საგადახდო საბუთს არ მიიღებენ.

საგადახდო საბუთს ავსებს კლიენტი (გადამხდელი) ან ბანკი. საგადახდო საბუთის შინაარსისა და რეკვიზიტების სისწორისათვის პასუხისმგებლობა ეკისრება კლიენტს. კლიენტის თხოვნით შევსებულ საგადახდო საბუთს კლიენტი ხელს მოაწერს შესაბამის ველში და ამით ადასტურებს, რომ საანგარიშსწორებო საბუთის აღეკვეთურობისათვის თვითონ აიღო პასუხისმგებლობა.

ანგარიშსწორება საინკასო დავალებით - უდავო წესებით თანხების გადახდევინებას (ჩამოწერას) ახდენს საქართველოს ეროვნული ბანკი, სააღსრულებო ბიუროები, კერძო აღმასრულებელი, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო "სახელმწიფო ვალის შესახებ" საქართველოს კანონის 33-ე მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევებში და საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - შემოსავლების სამსახური, რომელსაც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად აქვს პირისთვის გადასახდელთა დაკისრების უფლებამოსილება. ამ დროს ანგარიშიდან თანხის ჩამოწერა ხდება მფლობელის თანხმობის გარეშე.

ანგარიშსწორება აკრედიტივებით - გადამხდელსა და მიმღებს შორის აკრედიტივით ანგარიშსწორება რეგულირდება მოქმედი კანონმდებლობით და საერთაშორისო სავაჭრო პალატის მიერ დამკვიდრებული წესებით.

გადამხდელსა და მიმღებს შორის საერთაშორისო დოკუმენტალური ოპერაციების უნიფიცირებული წესების გამოყენება დასაშვებია იმ შემთხვევაში, თუ დოკუმენტალური აკრედიტივის და დოკუმენტალური ინკასოს ტექსტში მითითებულია, რომ ისინი ექვემდებარება დოკუმენტალური ოპერაციების წარმოების უნიფიცირებულ წესებს.

საბანკო პლასტიკური ბარათი - საგადახდო ინსტრუმენტია, რომელიც არის საანგარიშსწორებო საშუალება საქონელზე ან მიღებულ მომსახურებაზე გადახდის განსახორციელებლად, ნაღდი ფულის მისაღებად, ვალუტის გასაცვლელად და საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა ოპერაციების საწარმოებლად.

ანგარიშსწორება პლასტიკური ბარათებით რეგულირდება საგადახდო ბარათების შესახებ დებულებით კლიენტსა და ბანკს შორის გაფორმებული ხელშეკრულებით, ბანკებისა და

პლასტიკური ბარათების საერთაშორისო საგადასახადო სისტემების მომწოდებელ კორპორაციათა მიერ შემუშავებული წესების შესაბამისად.

საანგარიშსწორებო ჩეკებით ანგარიშსწორება რეგულირდება მოქმედი კანონმდებლობით, ბანკების მიერ შეთუშავებული შიდასაბანკო წესებით და ბანკსა და კლიენტს შორის გაფორმებული ხელშეკრულებით.

"კლიენტ-ბანკის" სისტემით ანგარიშსწორების წესი. "კლიენტ-ბანკის" სისტემის ორგანიზატორი და მფლობელია ბანკი, რომელიც უზრუნველყოფს მის გამართულ ფუნქციონირებას და უფლება აქვს კლიენტთან შეთანხმებით მოახდინოს სისტემის შეცვლა ან მისი გაახლება.

"კლიენტ-ბანკის" სისტემა – პროგრამულ-ტექნიკურ საშუალებებსა და ორგანიზაციულ ღონისძიებებზე დაფუძნებული ელექტრონულ-ტექნიკური სისტემაა, რომელიც უზრუნველყოფს საკომუნიკაციო არხებით ელექტრონული ინფორმაციის მიღება/გადაცემას, მომზადებას, შექმნას, შემოწმებას, დაცვას, დამუშავებას.

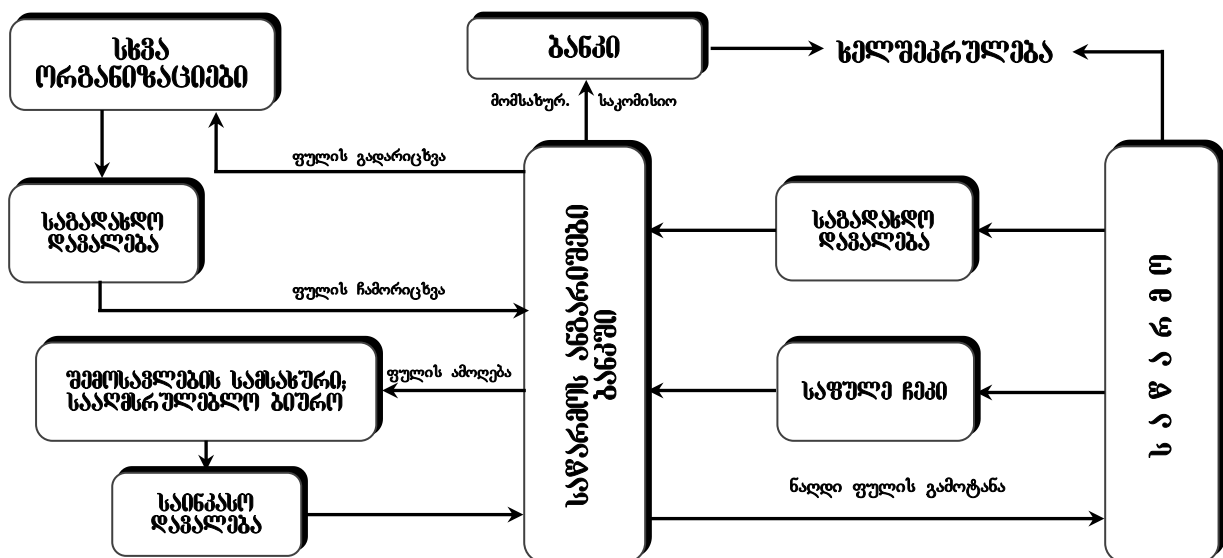
"კლიენტ-ბანკის" სისტემას ბანკი და კლიენტი იყენებს საანგარიშსწორებო ოპერაციების საწარმოებლად და კლიენტის მიერ უშუალოდ მისი ოფისიდან ან ნებისმიერი სხვა ადგილიდან ბანკში არსებული ანგარიშების შესახებ ინფორმაციის მისაღებად.

9 . 9 . ს ა ბ ა ნ კ ო ო პერაციების გულალტრული ასახვა

ბანკსა და საწარმოს შორის როგორც აღვნიშნეთ ურთიერთობა რეგულირდება ხელშეკრულებითა და მოქმედი კანონმდებლობით, რომლის შესაბამისადაც ემსახურება ბანკი საწარმოს უნაღდო ანგარიშსწორების წარმოებაში. (იხ. სქემა №28)

სქემა №28

საბანკო ანგარიშებზე ფულის მოძრაობის დოკუმენტური აღრიცხვის ციკლი

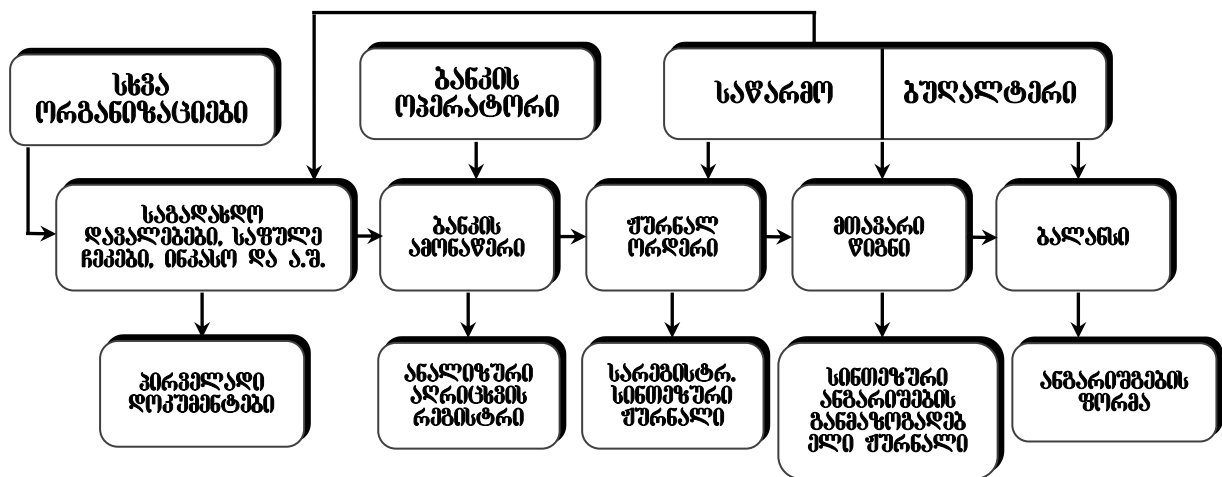

როგორც ვხედავთ საბანკო ანგარიშზე განსახორციელებელი ოპერაციების ყველა დოკუმენტი ბანკში იგზავნება, სადაც შესაბამისი სპეციალისტები ამუშავებენ მათ და ახდენენ თითოეული ანგარიშის მიხედვით ანალიზურ აღრიცხვას.

მოთხოვნის შესაბამისად ბანკი საწარმოს აძლევს ამონაწერს (ავიზოს), მასში ასახულია საბანკო ანგარიშზე მომხდარი ოპერაციები, ამ ოპერაციებით გამოწვეული ცვლილებები და ნაშთი. ამონაწერს თან ახლავს პირველადი საბუთები (რის მიხედვითაც მოხდა მოძრაობა საბანკო ანგარიშზე). ამონაწერი საწარმოში დამუშავდება ბუღალტრის მიერ. შემოწმდება მისი სისწორე და შეცდომის აღმოჩენის შემთხვევაში უნდა ეცნობოს ბანკს. (იხ. სქემა №29).

სქემა №29

უნაღლო ანგარიშსწორების ოპერაციების აღრიცხვის ციკლი

ბანკისათვის ყველა საწარმოს ანგარიში პასიური ანგარიშია. რადგან საწარმოების საბანკო ანგარიშებზე არსებული თანხები ბანკისათვის ვალდებულებას წარმოადგენს, ამიტომ ამონაწერში, რომელიც ბანკის მიერ მზადდება, ნაშთი ყოველთვის მითითებულია კრედიტში, საწარმოსათვის ის აქტივია და უნდა იგულისხმოს დებეტში. ასევე ამონაწერში ნაჩვენები დებეტის ბრუნვა ანუ გადარიცხვა უნდა ასახოს კრედიტში და პირიქით კრედიტის ბრუნვა, ანუ ჩამორიცხვა – უნდა აისახოს დებეტში. საბანკო ანგარიშები საწარმოსათვის აქტიური ანგარიშებია, მათ დებეტში იწერება შემოსავალი, ხოლო კრედიტში კი გასავალი. ნაშთი ყოველთვის უნდა დარჩეს დებეტში (იხ. სქემა №30)

სქემა №30

ბანკის ამონაწერის დამუშავება

ამონაწერი 01/01/20X2 წ - 31/01/20X2 წ

ანგარიში: GE10BG0500000055013602

საწყისი ნაშთი: 3000.00 ლარი

თარიღი	მოკორ. ანგარიში	ოპერაციის კოდი	ბრუნვა (დებიტი)	ბრუნვა (კრედიტი)	ნაშთი	დანიშნულება	დამატებითი ინფორმაცია
02.01.20X2	18526	KF %		2500.00	5500.00	ჩარიცხულია მოკლევადიანი სესხი	
05.01.20X2	10342167	GF 27		5000.00	10500.00	ჩარიცხულია პროდუქციის რეალიზაციიდან	ი/მ “დანელია”
08.01.20X2	170526	48		2000.00	12500.00	შემოსულია საწარმოს საღარიბოდან	განაცხადი №337456
10.01.20X2	1099458	PGOK	1500.00		11000.00	გამოტანილია საბანკო ანგარიშიდან	ჩეკი №1235417
31.01.20X2	19307	31	2000.00		9000.00	გადარიცხულია მოკლევადიანი სესხის დასაფარად	

საბოლოო ნაშთი: 9000.00 ლარი

დ	1210 “ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში”	კ
ნაშთი – 3000		
1) 2500		
2) 5000		
3) 2000		
	4) 1500	
	5) 2000	
ბრ. – 9500	ბრ. - 3500	
ნაშთი – 9000		

ანგარიშთა გეგმით საბანკო ანგარიშების აღსარიცხავად განკუთვნილია ანგ. 1200 “ფული საბანკო ანგარიშებზე” რომელშიც შედის:

1200 - “ფული საბანკო ანგარიშებზე”

- 1210 – “ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში”
- 1220 – “უცხოური ვალუტა რეზიდენტ ბანკში”
- 1230 – “უცხოური ვალუტა არარეზიდენტ ბანკში”
- 1290 – “ფული სხვა საბანკო ანგარიშებზე”

საბანკო ანგარიშებზე ოპერაციების ასახვა

დებეტი	ანგ. №1210; 1220; 1230; 1290 ფული საბანკო ანგარიშებზე	კრედიტი
ნაშთი -		
დებეტით ეკორესპოდენტება შეძღვევით ანგარიშების კრედიტს	კრედიტით ეკორესპოდენტება შეძღვევით ანგარიშების დებეტს	
კ. 6100 "საოპერაციო შემოსავლები"	დ. 3130 "გადასახდელი ხელფასები"	
კ. 1400 "შოკლევადიანი მოთხოვნები"	დ. 2100 "ბირთადი საშუალებები"	
კ. 1300 "შოკლევადიანი ინვესტიციები"	დ. 1610 "საქონელი"	
კ. 1100 "ნაღდი ფული საღარიბოში"	დ. 1300 "შოკლევადიანი ინვესტიციები"	
	დ. 1100 "ნაღდი ფული საღარიბოში"	
	და ა. შ.	

ანგარიში 1210 - "ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში" ანუ ადგილობრივ ბანკში, გახსნილი აქვს ყველა საწარმოს ძირითადი ანგარიშსწორებისათვის, სადაც ხდება როგორც ნაღდი ფულის შეტანა, ისე გამოტანა, აგრეთვე ჩარიცხვები და გადარიცხვები უნაღდო წესით.

განვიხილოთ 1210 - "ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში" ანგარიშზე ტრადიციული ოპერაციების ასახვის მაგალითები.

საილუსტრაციო მაგალითი:

საწარმო "X"-ს ანგარიშსწორების ანგარიში გახსნილი აქვს ს/ს "თი-ბი-სი" ბანკში ანგ. №GE40TB0500000055013602/GEL. პირველი იანვრისათვის ანგარიშზე ერიცხებოდა ნაშთი – 3.000 ლარი.

იანვრის თვის ამონაწერის თანახმად ანგარიშზე განხორციელებული ოპერაციები აკმაყოფილებს ბუღალტრული გატარებით (იხ. სქემა №32).

სქემა №32

ბანკის ამონაწერის დამუშავება

ამონაწერი 01/01/20X2 წ - 31/01/20X2 წ

ანგარიში: GE10BG0500000055013602

საწყისი ნაშთი: 3000.00 ლარი

თარიღი	მოკორ. ანგარიში	ოპერაციის კოდი	ბრუნვა (დებეტი)	ბრუნვა (კრედიტი)	ნაშთი	დანიშნულება	დამატებითი ინფორმაცია
02.01.20X2	18526	KF %		2500.00	5500.00	ჩარიცხულია მოკლევადიანი სესხი	
05.01.20X2	10342167	GF 27		5000.00	10500.00	ჩარიცხულია პროდუქციის რეალიზაციიდან	ი/მ “დანელია”
08.01.20X2	170526	48		2000.00	12500.00	შემოსულია საწარმოს საღარიბოდან	განაცხადი №337456
10.01.20X2	1099458	PGOK	1500.00		11000.00	გამოტანილია საბანკო ანგარიშიდან	ჩეკი №1235417
31.01.20X2	19307	31	2000.00		9000.00	გადარიცხულია მოკლევადიანი სესხის დასაფარად	

საბოლოო ნაშთი: 9000.00 ლარი

დ	1210 “ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში”	კ
ნაშთი – 3000		
1) 2500		
2) 5000		
3) 2000		
	4) 1500	
	5) 2000	
ბრ. – 9500	ბრ. - 3500	
ნაშთი – 9000		

1) 02.01. ბანკთან გაფორმებული სასესხო ხელშეკრულების საფუძველზე მიღებული საბანკო ანგარიშზე მოკლევადიანი სესხი, 2.500 ლარი:

დ. 1210 “ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში” – 2.500

კ. 3210 “მოკლევადიანი სესხები” – 2.500

2) 05.01. მიღებული საბანკო ანგარიშზე ი/მ “დანელიასგან” პროდუქციის რეალიზაციიდან 5.000 ლარი:

დ. 1210 “ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში” – 5.000

კ. 6110 “შემოსავალი რეალიზაციიდან” – 5.000

3) 08.01 შეტანილია საბანკო ანგარიშზე საწარმოს სალაროდან 2.000 ლარი:

დ. 1210 “ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში” – 2.000

კ. 1110 “ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში” – 2.000

4) 10.01 გამოტანილია ჩეკით საბანკო ანგარიშიდან სალაროში ხელფასისათვის 1.500 ლარი:

დ. 1110 “ნაღდი ფული ეროვნულ ვალუტაში” – 1.500

კ. 1210 “ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში” – 1.500

5) 31.01 გადარიცხულია საბანკო ანგარიშიდან მომწოდებლის შპს “Z”-ის დავალიანების დასაფარად 2.000 ლარი:

დ. 3110 “მოწოდ. და მომსახ. წარმოქმნილი ვალდებულებები” – 2.000

კ. 1210 “ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში” – 2.000

(გაითვალისწინეთ, შპს “Z”-ის მომსახურე ბანკს წარმოადგენს ს/ს “საქართველოს ბანკი”, ანგარიშსწორების ანგარიში GE40BG0600000066013708/GEL).

მე-5-ე ოპერაციის საფუძველზე შევავსოთ სავადახლო დავალება (იხ. სქემა №33).

სქემა №33

საბადახლო დავალება №1

20X2 წლის ---- იანვარი

გადასხდომის დასახელება	შ.პ.ს. "X" ს/კ 212804438			თანხა 2000.00
ანგარიში (დებიტო)	GE40TB0500000055013602			
გადასხდომის ბანკი	ს/ს "თი-ბი-სი ბანკი"	ბანკის კოდი	TBCBGE22	
ივსება მხოლოდ სახელმწიფო საზღვარში გადასხდების დროს გადასხდომის გადამხდელის დასახელება				თანხა სიტყვებით ორიათასი ლარი
გადასხდომის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი		საბიუჯეტო შემოსულობების სახაზინო კოდი		
მიღების დასახელება	შ.პ.ს. "Z" ს/კ 212804137			00 თეთრი
ანგარიში (კრედიტო)	GE40BG06000000660134708			
მიღების ბანკი	ს/ს "საქართველოს ბანკი"	ბანკის კოდი	BAGAGE22	
გადასხდომის დანიშნულება	შემქმნილი სამონეტო ღირებულება			
				ბანკის აღნიშვნები ბანკში შემოსვლის თარიღი
დამატებითი ინფორმაცია	სასამონეტო ღირებულება №1795			სემლიწერა
სემლიწერა:	ბ.ა			შტამპის აღბილი

აღნიშნული საბანკო ოპერაციები ავსახოთ 1210 “ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში” ანგარიშის ჟურნალ-ორდერში.

სქემა №34

ჟურნალ-ორდერი №2

ანგარიში № 1210 - "ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში"

წელი 20X2; თვე იანვარი

№	ოპერაციის შინაარსი	საწყისი ნაშთი		დებეტი			დებეტის ჯამი	კრედიტი			კრედიტის ჯამი	საბოლოო ნაშთი	
		დებეტი	კრედიტი	ანგარიშების კრედიტი				ანგარიშების დებეტი				დებეტი	კრედიტი
				№- 6110	№- 1110	№- 3210		№- 3110	№- 1110	№-			
1	02.01.2012-ის ოპერაციები	3.000	–	–	–	2500	2500	–	–	–	–	5500	–
2	05.01.2012-ის ოპერაციები	5500	–	5000	–	–	5000	–	–	–	–	10500	–
3	08.01.2012-ის ოპერაციები	10500	–	–	2000	–	2000	–	–	–	–	12500	–
4	10.01.2012-ის ოპერაციები	12500	–	–	–	–	–	–	1500	-	1500	11000	–
5	31.01.2012-ის ოპერაციები	11000	–	–	–	–	–	2000	–	–	2000	9000	–
	ჯამი:			5000	2000	2500	9500	2000	1500	-	3500		

თვის ბოლოს დაეჯამოთ ჟურნალ-ორდერი და ინფორმაცია გადაეიტანოს მთავარ წიგნის შესაბამის გვერდზე (იხ. სქემა №35).

სქემა №35

მთავარი წიგნი

შ.პ.ს. "X"				ანგარიში				1210 “ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში”									
საწარმო, ორგანიზაცია								ნომერი და ანგარიშის დასახელება									
ბრუნებები დებეტით												საღღო				თვე	
თვე	კრედიტიდან ანგ - 6110 შურნალ- ორდერი № -2- 00		კრედიტიდან ანგ - 3210 შურნალ- ორდერი № -2- 00		კრედიტიდან ანგ - 1110 შურნალ- ორდერი № -2- 00		ჯამი		ბრუნვა კრედიტით ჯამი								
	დებეტი		კრედიტი														
ა	1		2		3		17		18		19		20		ა		
საწყ. ნაშთი 01.01.20X2წ.											3000	00					
იანვარი	5000	00	2500	00	2000	00	9500	00	3500	00	9000	00			იანვარი		

9 . 10 . საგალუტო ოპერაციების ასახვა

ძირითადი ეკონომიკური გარემოს ვალუტას, სადაც საწარმო ეწევა საქმიანობას და რომელსაც იყენებს ფინანსური ანგარიშგების შედგენისას – საბუშო ვალუტა ეწოდება, ხოლო ყველა სხვა დანარჩენს – უცხოური ვალუტა (ბასს №21).

ვალუტა მიმოქცევის რეჟიმის მიხედვით იყოფა:

- ✓ თავისუფლად კონვერტირებადი ვალუტა – შეზღუდვის გარეშე იცვლება საზღვარგარეთის ნებისმიერ ვალუტაზე;
- ✓ ნაწილობრივ კონვერტირებადი ვალუტა – იცვლება მხოლოდ ზოგიერთი ქვეყნის ვალუტაზე;
- ✓ არაკონვერტირებადი ვალუტა – მიმოქცევაშია მხოლოდ მოცემული ქვეყნის ფარგლებს შიგნით.

საქართველოს ტერიტორიაზე გადახდის ერთადერთი კანონიერი საშუალება არის ლარი, გარდა თავისუფალი ინდუსტრიული ზონებისა, თავისუფალი ვაჭრობის პუნქტებისა ან/და ეროვნული ბანკის მიერ განსაზღვრული შემთხვევებისა (“საქართველოს ორგანული კანონი საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ” მუხლი №34).

საწარმოს რომელიც ახორციელებს საგარეო-ეკონომიკურ საქმიანობას, ფულადი საშუალებები შეიძლება ქონდეს სხვადასხვა უცხოური ვალუტის სახით.

უცხოური ვალუტით წარმოებული ოპერაცია - ისეთი ოპერაციაა, რომელიც განსაზღვრულია უცხოურ საგალუტო ერთეულში ან მოითხოვს ანგარიშსწორებას უცხოური ვალუტით. ასეთი ტიპის ოპერაციები წარმოიშობა მაშინ, როდესაც:

- ა) საწარმო ყიდულობს ან ყიდის უცხოური ვალუტით შეფასებულ საქონელს და მომსახურებას;
- ბ) საწარმო იღებს ან გაცემს სესხს, რომლის მისაღები ან გადასახდელი თანხები განსაზღვრულია უცხოურ საგალუტო ერთეულში; ან
- გ) საწარმო იძენს ან ყიდის უცხოური ვალუტით შეფასებულ აქტივებს და იღებს ან ფარავს უცხოური ვალუტით შეფასებულ ვალდებულებებს.

ზოგჯერ პირები უცხოურ ვალუტის ანგარიშებს იყენებენ არა ანგარიშსწორებისათვის, არამედ კურსის ცვლილებისაგან თავის დასაცავად. ამ კუთხით ხსნიან საგალუტო ანგარიშებს და ეროვნული ვალუტა გადააქვთ უცხოურ ვალუტაში გარკვეული დროით.

უცხოური ვალუტით წარმოებული ოპერაციები თავდაპირველად უნდა აისახოს ოპერაციის შესრულების დღისათვის დაფიქსირებული გასაცვლელი საგალუტო კურსის მიხედვით.

გასაცვლელი საგალუტო კურსი – არის თანაფარდობა რომლის მიხედვითაც ორი სხვადასხვა ვალუტა იცვლება ერთმანეთზე. მაგალითად, 1ლ = 0.16 რუბლს; 1 აშშ დოლარი = 1.60 ლარს და ა.შ.

ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს, უცხოური ვალუტით შეფასებული ფულადი საბალანსო მუხლები უნდა გადაანგარიშდეს საბოლოო საგალუტო კურსის გამოყენებით.

საკურსო სხვაობებს, რომლებიც წარმოიშობა ფულადი მუხლების განადგების ან ფულადი მუხლების გადაანგარიშების დროს, აქ არ შეეხებით და განვიხილავთ მომდევნო თავებში.

სავალუტო სახსრების მოძრაობისა და ნაშთების საბუღალტრო ასახვისათვის გამოიყენება **1200 “ფული საბანკო ანგარიშებზე”** ანგარიშში შემავალი შემდეგი ანგარიშები:

1200 - “ფული საბანკო ანგარიშებზე”

└─ 1220 - “უცხოური ვალუტა რეზიდენტ ბანკში”

└─ 1230 - “უცხოური ვალუტა არარეზიდენტ ბანკში”

აღნიშნული ანგარიშები აქტიური ანგარიშებია. საწარმოს ბუღალტრულ აღრიცხვაში სავალუტო ოპერაციები აისახება ბანკიდან მიღებული სავალუტო ანგარიშების ამონაწერებისა და მასთან თანდართული ფულად-საანგარიშგებო დოკუმენტების საფუძველზე.

უცხოური ვალუტა თუ სალაროში ექნება პირს ის მას ასახავს ანგარიშზე **1120 “ნაღდი ფული უცხოურ ვალუტაში”**.

სავალუტო ანგარიშებზე შეიძლება განხორციელდეს შემდეგი ტიპის ოპერაციები და კორექსიონდენციები.

სქემა №36

სავალუტო ოპერაციების ასახვა

ანგ. № - 1120; 1220; 1230	
დებეტი	კრედიტი
ფული უცხოურ ვალუტაში	
ნაშთი -	
დებეტიტ ეკორესპოდენტება შემდეგი ანგარიშების კრედიტს	კრედიტიტ ეკორესპოდენტება შემდეგი ანგარიშების დებეტს
კ. 1400 “მოკლევადიანი მოთხოვნები”	დ. 3110 “მიწ. და მომს. წარმოქმნ. ვალდებ.”
კ. 3211 “მოკლევად. სესხები უცხ. ვალ.”	დ. 7490 “ბანკის მომსახურების ხარჯები” და ა. შ.

ყველა უცხოური ანგარიშები უნდა იწარმოებოდეს ცალ-ცალკე თითოეული ვალუტის სახეობის მიხედვით ანალიზურად. ხოლო სინთეზურად ყველა ანგარიშის ინფორმაცია აისახება ლარში და ასე შეიტანება ანგარიშგებაში.

9 . 11 . ახსნა განმარტებები

საწარმოს ფინანსური ანგარიშგების განმარტებებში უნდა აისახოს:

ბასს №7-ის მიხედვით:

- ✓ საწარმო რა პოლიტიკას ატარებს ფულადი სახსრებისა და მათი ექვივალენტების შემადგენლობის განსაზღვრის დროს;
- ✓ მნიშვნელოვანი ფულადი სახსრებისა და მათი ექვივალენტების ნაშთები, რომელიც საწარმოს ეკუთვნის, მაგრამ მათი გამოყენება არ შეუძლია;

- ✓ საკუროს სხვაობის სიდიდე;
- ✓ თუ საწარმო ანგარიშგებას აღგენს სხვა ვალუტაში, უნდა დაფიქსირდეს საბუთო ვალუტა და სხვა ვალუტის წარსადგენად გამოყენების მიზეზები და ა.შ.